1825.

NIEUWS- EN ADVERTENTIE-BLAD

VOOR DE

PROVINCIE DRENTHE.

Vrijdag, den 26 december.

BURGEMEESTEREN der stad ASSEN,

In ervaring zijnde gekomen, dat men zich niet weet ontzien om op den stads Singel een der daar staande en welig groeijende lindeboomen aftekappen;

Overwegende, dat dergelijke moedwilligheden aan stads boomgewas op de wegen en bijzonder in stads bosch van tijd tot tijd gepleegd worden;

Herinneren bij deezen het publiek, dat bij art. 445 van het Wetboek van Strafrecht bepaald is, dat

„Al wie een of meer boomen, die bij weet een ander toetebehooren, gevelt zal hebben, zal gestraft worden met eene gevangenis, die, ten aanzien van iederen boom, de [illegible] maanden zal mogen zijn, zonder dat echter het geheel vijf jaren te boven mag gaan."

En loven voorts uit eene belooning van 25 guldens aan ieder, die den dader van het wanbedrijf op den Singel weet aantebrengen, zoodanig, dat hij de straf bij de wet bepaald, erlangt; zullende de naam van den aanbrenger, zoo lang mogelijk, worden geheim gehouden. — *Assen den 20 dec. 1825.*

Burgemeesteren voornoemd,

J. A. SLUIS.

Van wege Dezelven,

MEINSMA.

's GRAVENHAGE, den 21 december.

Van wege het gouvernement is, op de vraag van eene der afdeelingen van de Tweede Kamer, betreffende het muntwezen, geantwoord, „dat reeds voor eenige millioenen nieuwe speciën zijn geslagen, die in de bank te Amsterdam en te Brussel berusten; dat men voortgaat met aanmunten, inzonderheid van de stukken van den gulden, en dat men zich vleit, dat het tijdstip der invoering van de wet op het muntstelsel niet ver af zal zijn."

Bij de wet van den 16 december l. l. is bepaald, dat het bedrag der hoofdsom van de grondbelasting op de gebouwde en ongebouwde eigendommen,

over [illegible], over de onderscheidene provinciën des Rijks [illegible] omgeslagen als volgt:

	GRONDBELASTING.		
	Gebouwde Eigendom.	Ongebouwde Eigendom.	Gebouwde en Ongebouwde.
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	164,160	487,830	652,000
Limburg	»	»	1,687,330
Oost-Vlaanderen	»	»	1,417,860
West-Vlaanderen	»	»	909,260
Henegouwen	933,280	1,042,060	1,975,340
Zuid-Holland	1,352,630	578,230	1,930,860
Noord-Holland	193,500	436,480	629,980
Zeeland	»	»	363,870
Namen	»	»	724,660
Antwerpen	203,900	319,380	523,280
Utrecht	195,560	984,680	1,180,240
Vriesland	91,600	243,119	334,610
Overijssel	121,720	368,060	489,780
Groningen	19,460	74,980	94,540
Drenthe	»	»	378,410
Luxemburg			*f*16,264,480,

Den 22 december. In de bijeenkomst van de Tweede Kamer van heden is [illegible] over de wetten nopens de buitengewone uitgaven voor 1824 en de middelen ter bestrijding. De ministers van financien, buiten- en binnenlandsche zaken, en van marine, de directeur-generaal van den roomsch-katholijken eeredienst, hebben de vergadering bijgewoond. Laat in den avond, na dat vele leden het woord hadden gevoerd en de ministers van financien, ontvangsten en binnenlandsche zaken de bedenkingen hadden

beantwoord zijn de beide wetten, met 80 tegen 22 stemmen, aangenomen.

Onder de gemaakte aanmerkingen van de respective afdeelingen der Tweede Kamer der Staten-Generaal op de ontwerpen van wet, betrekkelijk de begrooting der inkomsten en uitgaven van den Staat, over den jare 1824, heeft onder anderen eene afdeeling haar leedwezen te kennen gegeven, dat de constitutionéle regterlijke magt in het koningrijk nog niet georganiseerd is. Men was het in die afdeeling niet eens over de mogelijkheid van gemelde organisatie voor de afkondiging der wetboeken te bewerkstelligen. Hierop is van gouvernementswege geantwoord, hetgeen reeds bij vorige gelegenheden te kennen was gegeven, dat de organisatie der regterlijke magt niet eerder [illegible] te brengen wezen zal, dan na dat de geheele nieuwe Nederlandsche wetgeving haar beslag zal hebben bekomen, in welk gevoelen men nog bleef volharden, daar die organisatie, als uitvloeisel der wetgeving zelve beschouwd, op de grondslagen, daar bij te leggen, moet worden gebouwd.

Dezelfde afdeeling had nog aangemerkt, dat de ongelegenheden, welke voortspruiten uit de wijze van straf, waarbij in de gevangenissen der veroordeelden tot dwang-arbeid vereenigd worden, verre van dezelven te verbeteren, hen nog meer bederven, en bij dezelve in vijandige stelling de geheele maatschappij doen worden. Zij wenschte, dat men die veroordeelden, even als in Engeland, naar kolonien konde transporteren. Hierop is geantwoord, dat men bij het nieuw stelsel tot inrigting, verdeeling en beheer zoo der civile als militaire gevangenissen in dit Rijk, mitsgaders omtrent het werk der gevangenen, als een eerste grondregel heeft aangenomen, dat de correctioneel veroordeelden van de crimineelen zullen worden afgezonderd, mits dat er gevangenissen zijn, speciaal bestemd voor elk dezer twee soorten van gevangenen, en wel voor de eerste die van St Bernard, bij Antwerpen, en die te Leiden, bevattende de eerstgenoemde reeds meer dan duizend gevangenen, terwijl ook de laatste, binnen kort, hare geconfineerden zal ontvangen; dat de [illegible] van Vilvoorden, Gent, 's Bosch, en Leeuwarden [illegible] voor de crimineel veroordeelden, en [illegible] gedeelte gevangenen van die soort bevatten, die door de overingen zullen worden gevolgd, na de voltooijing der geprojecteerde, reeds begonnen of bijna geëindigde werken; dat de militairen, welke wegens minder ware of zuiver militaire delicten zijn veroordeeld, dezelve zullen ondergaan in twee groote gevangenissen, waartoe het gebouw te Woerden bijna gereed is; dat als een tweede grondregel is aangenomen, dat men de gevangenen een gepast werk zal verschaffen, gekozen en ingerigt in dier voege, dat degenen, die eenig handwerk of beroep kennen, hetzelve zullen kunnen voortzetten en zich daarin verder oefenen, voor zoo verre nogthans daartoe geene gevaarlijke gereedschappen worden vereischt, zoo als met opzigt tot het smeden en timmeren het geval zoude zijn; en dat aan diegenen, welke geen beroep of handwerk kennen, de gelegenheid zal worden gegeven er eenig te leeren, ten einde daarin, bij hun ontslag, een middel van bestaan te vinden; dat in eene bijzondere kas een gedeelte van hun loon zullende worden gestort, en dit gedeelte, zoo vermeerderd met de renten, uit de spaarbanken gehaald wordende, de ontslagene bij den afloop zijner straf tegen behoefte zal verzekeren en hem tijd geven, om, zonder overhaasting, naar een middel van bestaan om te zien; ook zal er gezorgd worden voor het godsdienstig en zedelijk onderwijs, ingerigt naar de behoefte van de gevangenen; zullende er ook scholen in de gevangenissen worden opgerigt.

BRUSSEL, den 21 december.

De heer *Jacques de T'Serclaes*, wiens groote mildadigheid algemeen bekend is, [als nr. 72 van dit dagblad,] is in deze dagen te Brugge overleden.

FRANKFORT, den 19 december.

[illegible] van 22 en 24 november, verzekeren, dat de Turken de vorstendommen van Moldavien en Wallachijen nog niet zullen ontruimen; de treurige toestand dier landen is niet te beschrijven.

— In brieven van Corfu, van 28 november, meldt men, dat de Pacha van Scutari bij Missolunghi volkomen geslagen is, zoo dat de derde onderneming der Turken tegen die gewigtige plaats wederom is mislukt.

LONDEN, den 19 december.

De inschrijvingen tot ondersteuning der Grieken worden vrij [illegible] bridge heeft men ook eene inteekening geopend, dat menschlievend einde geopend [illegible] het hoofd der lijst heeft de Kanselier der Universiteit voor 100 ponden sterlings ingeschreven.

De berigten van Ierland beginnen gunstiger te worden; in verscheiden graafschappen is de rust volmaakt hersteld.

PARIJS, den 19 december.

De jongste berigten uit Madrid zijn van den 9. Destijds was de verjaardag der Koningin reeds driedagen voorbij; doch zoo men niet meer van eene amnestie, en begon men zelfs te vreezen, dat er [illegible] worden zoude. De russische ambassadeur heeft [illegible] verlof naar Parijs wederom eenige dagen verlaten.

De berigten, welke men in Madrid uit de provincien bekomen heeft, zijn zeer treurig. Bijna overal, waar geene fransche troepen liggen, heerscht eene regeringloosheid, welke zelfs de gematigde koningsgezinden bekommering voor het vervolg inboezemt.

De dienst der buitengewone estafetten, tusschen Madrid en deze hoofdstad, heeft sedert den geslooten vrede opgehouden. Men ontvangt thans de spaansche brieven weder tweemalen 's weeks, met den gewonen courier.

De prachtige feesten, ter eere van den hertog van Angoulême, hebben dezer dagen niet weinig drukte veroorzaakt, en aanleiding gegeven, dat er minder gesproken is over de staatkundige aangelegenheden.

De engelsche bankiers *Rotschild*, *Baring* en *Irving* zijn hier van Londen aangekomen, zoo men wil, om wegens de spaansche leeningen te handelen. Zij hebben dezer dagen hunne opwachting bij den president *de Villèle* en den minister van buitenlandsche zaken, *de Chateaubriand*, gemaakt.

Brieven uit Italie behelzen, dat de gewezen Keizer van Mexico, *Iturbide*, eensklaps verdwenen is.

MENGELWERK.

(*Vervolg van het vorig nommer.*)

Over de wijze hoe men den mergel gebruikt.

Met betrekking tot de hoeveelheid, die men tot het land noodig heeft, valt het moeijelijk naauwkeurige bepalingen te geven. Sommige landlieden brengen er zoo weinig op, dat dezelve naauwelijks eenig nut doet. Andere integendeel begraven hun land onder den mergel, zoo dat zij naderhand dezelve, en niet den grond schijnen te bezaaijen. De middelweg tusschen deze gebruiken is de beste en wanneer men alle mogelijke voordeelen van den mergel trekken wil; moet men denzelven inslaan. Het regte gebruik daarvan is niet, om den grond in mergel te veranderen, maar om denzelven met den grond te vermengen, zoo dat een schraal stuk lands gebragt worde in den staat van een stuk, dat vruchtbaar uit zijn aard is; om dit te doen moet men deze [illegible] hoeveelheid mergel gebruiken, maar niet te veel.

Ook moet de landman de volkomene uitwerking van den mergel, in het eerste jaar, niet verwachten; de kracht daarvan zal zigtbaar zijn, naar den aard van den grond en de soort van den mergel, gedurende zeven, tien, twintig, ja zelfs dertig jaren. Indien men de steenachtige mergels gebruikt, moeten zij vroeg in het voorjaar op het land gebragt worden; de kleiachtige een weinig later, en de leemachtige nog later, dan deze; de zuivre mergels van allerlei soort, en de zandachtige worden de laatste van allen. Het wel waarnemen van den tijd voor deze bemesting heeft invloed op de uitwerking van het volgend jaar; doch de hardste soorten zullen, met de beste bewerking, niet zoo spoedig van nut wezen. De manier, om de steenachtige soorten in platte hoopen te leggen, ten einde dezelve te verbreken, eer dat zij over het land uitgespreid worden, verdiend goedkeuring. Sommige besprengen de mergel hoopen met water om die verbreking te bevorderen, en in eenige landschappen branden zij niet alleen deze harde, maar allerlei mergel, die zij bezitten, tot kalk, in ovens, welke tot dat oogmerk gemaakt zijn. Dezelve verbranden wel, doch zij geven eene kalk, die weinig kracht heeft. Dit branden van den mergel, hoewel men er tamelijk voordeel bij vindt, verandert deszelfs hoedanigheid. Het is meest geschikt voor de hardste soorten, maar het gebruik van den natuurlijken mergel is verre te verkiezen.

De beste manier om den mergel over het land te brengen is, dat men de vrachten, zoo als zij uit den put komen, op gelijke afstanden stelt, en dan alles over den grond laat uitspreiden. Men zal daarin dat dezelve overal even dik bedekt wordt. Wanneer de mergel dus verspreid is, moet hij ter degen met den grond vermengd, en alles effen en gelijk gemaakt worden. Hoe schielijker men dit doet, indien de mergel zuiver of zandig is, na dat men hem uit den put gehaald heeft, hoe beter. Dewijl deze soorten bijna terstond in stukken kruimelen, doet men wel, van zij in eens met den grond te vermengen, om eerst daarin te verbreken, en vervolgens men denzelven een ligchaam te maken; want hierin bestaat de regte eigenschap van eene aanmaking met mergel. Een kleiachtige mergel moet men niet op het land brengen in het begin van den winter, want dezelve wordt, in plaats van te breken, daar door de aanhoudende vochtigheid, en het land, dat men moet verbeteren, word daardoor erger. In geval de mergel op deze wijze zamenpakt, moet men een weinig mergelkalk, of andere kalk, met wel gerotte mest vermengd, er over strooijen, dit zal den mergel terstond verbreken, en het land zal, door deze dubbele versterking, zoo zeer verrijkt zijn, dat de overvloed van het gewas, de dubbele onkosten wel zal vergoeden.

Indien het land vlak ligt, moet de mergel daarover gelijkelijk verspreid worden; doch, wanneer het eene aanmerkelijke helling heeft, doet men beter, den mergel half zoo dik te spreiden op het laagste gedeelte van het land, als op het hoogste, want de regens zullen genoeg van het opgebragte naar beneden spoelen, om alles gelijk te maken. Men moet ook hieromtrent alle mogelijke opletendheid gebruiken.

Gebrande mergel en [illegible] mergel kan nooit dienstig zijn, waar men zuivere mergel gebruikt heeft: hoewel zulks geschieden kan na het bezigen van de kleiachtige of andere gemengde soorten, want, in plaats van te verbinden, vallen de gebrande, zoo als zuivere mergels, tot gruis, het zij dat ze nat of droog zijn.

Men moet met betrekking tot den tijd van mergelen insgelijks in aanmerking nemen den aard van den grond. Voor een harden vasten grond is het begin van den

winter de beste tijd, voor een ligten, losse grond, de lente of de zomer.

Het is onmogelijk, om iemand een voorschrift te geven voor alle landen, met betrekking tot den tijd, wanneer de aanmaking met mergel moet vernieuwd worden: doch dat landman zal aan zijne oogsten ontdekken, wanneer het land eene verversching noodig heeft.

(*het vervolg hierna.*)

De Kerkvoogden der hervormde gemeente Dalen, provincie Drenthe, zijn voornemens, op dingsdag den 13 januarij 1824, des morgens te tien uren publiek uit te besteden, onder nadere approbatie van het Provinciaal Kollegie van toezigt over de hervormden in Drenthe, het afbreken en weder opbouwen van een nieuw kerkgebouw met de leverantie van materialen daartoe, waar van bestek en condities ter lezing zullen liggen, van af den 29sten dezer tot en met den 12den januarij aanstaande, ten huize van den kastelein *J. H. Coping*, buiten de Heere-poort te Groningen, ten huize van den kastelein *Kamphuis*, in het Engelsche posthuis te Zwolle en ten huize van de wed. *Kara van Tavel* kasteleines alhier, alwaar ook de teekening is te zien en de aanbesteding zal geschieden.

M. CASPERS.
Dalen 18 december 1823. *Secretaris.*

*** *Geert Koiter* te Eext, en consorten, zullen op woensdag den 31 december 1823, des voordemiddags te 9 uren te beginnen, te en bij Eext, een half uur van het water gelegen, door mr. A. HOMAN notaris te Assen, publiek doen verkoopen: 200 eiken stamboomen voor allerlei gebruik geschikt, en voornamelijk voor scheepstimmerwerk, en waaronder er ook bijzonder bruikbaar voor molenassen gevonden worden.

Assen den 24 dec. 1823. A. HOMAN, *notaris.*

*** G. YPMA, boekhandelaar te *Franeker*, geeft uit en heeft ten dezen verzonden:

I. D. J. A. LLORENTE, *Oordeelkundige Geschiedenis der spaansche Inquisitie, enz., enz.*, derde en laatste deel, à . . . f 4 – 30

Onder andere belangrijke stukken komen in dit deel de hoogst merkwaardige Reisverhalen voor, tegen de prinsen *don* CARLOS en *don* PAZ.

II. *Tafereelen uit de tijden der Kruistogten, met aanmerkingen van den* [illegible] *Oelsner's* verhandeling over Mahomed, 2de deel, ... f 5 – 60

Eene aangename en tevens nuttige [illegible] voor geleerden en ongeleerden. Een voegzaam boek alzoo ook voor leesgezelschappen.

III. E. T. MEHRING, *Man en Vrouw; of de Echtelijke Verkeering in alle hare betrekkingen. Voor lezers en lezeressen uit den beschaafden stand. Een tegenhanger tot het werk van den Baron* VON KNIGGE, over de verkeering met menschen. In twee deelen, eerste deel à . . . . . f 2 – 50.

Een Huis- en Handboek voor Gehuwden en de zulken die het wenschen te worden.

IV. MISS O'KEEFFE, *Tafereelen uit de tijden der Aanteekenaars, of H. II. Maar de derde uitgever uit het Hibernisch vertaald.* In twee deelen, eerste deel met gegraveerde Titel en Vignet van SMIES en VELIJN, à . . . . . f 2 – 90

Dit boek zal voorzeker aangenaam zijn aan de lezers der werken van *Straus* en van *Fenna Mastenbroek*.

V. H. ZSCHOKKE, *Geschiedkundig Tafereel van den tegenwoordigen toestand des Christendoms over den geheelen aardbodem. Met aanmerkingen vermeerderd, door* G. H. M. DELPRAT, V. D. M. te *Beduwarden*. Versierd met gegraveerde Titel en Vignet van SMIES en VELIJN, in een deel compl., à f 3 – 60.

Eene belangrijke lectuur voor ieder Christen, die de uitbreiding van het Koningrijk zijns Heeren ter harte gaat, inzonderheid voor de Leden van het Bijbelgenootschap.

VI. TYPOGRAPHIA, of Betoog dat de Boekdrukkunst eene uitvinding der *Duitschers* is. Uitgegeven bij gelegenheid van de viering van het Vierde Eeuw-Feest dier kunst, te Haarlem. Uit het Hoogduitsch, met een ophelderend Naschrift van den Nederduitschen vertaler.

Een ieder die prijs stelt op den naam van Nederlander, zal gewis verlangend zijn het boekje te lezen.

VII. G. A. PREITZSCH, *Deverhevene bestemming van het Vrouwelijk geslacht, als Maagd, Echtgenoote, Huismoeder en Moeder. Een geschenk aan de schoone sekse, ter bevordering van huiselijk geluk. Met een aanprijzend voorberigt van* N. SWART, V. D. M. te *Amsterdam*, en versierd met eene fraaije gegraveerde plaat en titel van VELIJN op schrijfpapier, in carton . . f 1 – 80.

Op velijn met satijn papier carton . . . . . f 2 – 40.

De naam van den geleerden schrijver van het voorberigt zal genoegzaam zijn tot aanbeveling van het bevallig Werkje.

VIII. A. SIEBEEK. *Zielleer voor kinderen, uit het Hoogduitsch vertaald, en naar de behoeften der Nederlandsche lagere scholen gerijzigd, door den Schoolopziener van het derde distrikt in Friesland* M. M. eerste stukje à . . f : – 25:

Met nog twee stukjes van gelijke dikte, zal dit werkje compleet zijn.

Schoolonderwijzers, en een ieder die prijs op het onderwijs stelt, worde [illegible]

Voorts is bij den uitgever der voormelde Werken te bekomen: *Verzameling van alle Wetten en Besluiten omtrent het Notariële vak*, à . . . . . f 1 – 25.

MIDDELPRIJZEN VAN GRANEN ENZ., VERKOCHT TE GRONINGEN, *op de markt van den 16 december.*

2 r. Bak-Tarwe	't mud	5 gl. 10 c.	Gerst,	het mud	2 gl. 65 c.
witte dito	„	6 – 10 –	Boekweit,	„	3 – 90 –
2 r. dito	„	3 – 35 –	Haver,	„	1 – 60 –
4 r. dito	„	3 – 35 –	Boter, het pond		00 – 40 –
Rogge	„	2 – 80 –			

TE MEPPEL, *op de markt van den 20 dezer.*

Rogge, het mud		3 gl. 16 c.	Boter, [illegible] pond		80 c.
Boekweit, het mud		3 gl. 33 c.	Eijer		4 voor 1 st.

TE HOOGEVEEN, *op de markt van den 23 december.*

Rogge, het ned. mud		2 gl. 95 c.	Boter, 1½ nederl. pond		
Boekweit, id. id.		3 – 35 –	de oosterssche		60 c.
			de westersche		75 –

TE KOEVERDEN, *op de markt van den 24 november.*

Rogge, het ned. mud		1 gl. 80 c.	Boter, 1 nederl. pond		[illegible]
Boekweit, id. id.		2 – 90 –			

120ste KONINKLIJKE NEDERL. LOTERIJ.

Derde Klasse, 41ste en slotlijst.

No. 28188, eene premie van f 6000; 8852, een prijs van f 600; 51706, prijs van f 300; [illegible]

Te ASSEN bij O. VAN GORCUM, Provinciale Drukker.